

Міністр Дмитро Табачник заходився створювати Єдину державну електронну базу з питань освіти. Чи потрібна вона насправді і як на таких базах заробляють наближені до міністерства освіти ділки?

«Минулого року ми зіткнулися з дивовижною ситуацією, навіть на комісію направляли. Одна жінка, професор, за 90 років, рахувалася у шести вищих навчальних закладах. Приїхали до її помешкання, питають: вона жива? Відповідають: так, жива, але вже кілька років не виходить із дому. Разом із тим вона завідувала кафедрою в трьох університетах і ще в трьох викладала...»

Так міністр освіти Дмитро Табачник представляв новий проект міністерства - Єдину державну електронну базу з питань освіти. Міністр пояснює - за її допомогою можна буде легко прослідкувати долю університетських викладачів, студентів та випускників шкіл. Створення бази своєю постановою благословив уряд Миколи Азарова.

Про кого знатиме база освітян

«У Єдиній державній базі з питань освіти зберігатимуться всі дані про кожного школяра - без його персональних даних, звичайно, - за той період, коли він навчався. Зокрема, зберігатиметься інформація про оцінки атестатів за дев'ятий та одинадцятий класи», - не без гордості у голосі розповідає міністр.

Його нове дітище, що має запрацювати з 1 січня 2012 року, міститиме інформацію не тільки про школярів. Сюди заноситимуть дані про абітурієнтів, які вступають до університетів, а також студентів і викладачів - зі званнями і науковими ступенями. Тут же можна буде знайти інформацію і про ліцензії та акредитації університетів, а отже, заздалегідь знати - чи має виш, що запрошує на навчання, права цьому вчити.

База «поглине» одразу три вже наявні електронні бази-гіганти. Систему «Конкурс», яка під час чотирьох останніх вступних кампаній до вишів містила інформацію про вступників, їхні бали і рейтинг. Цьогорічну новацію - «Електронний вступ», за допомогою якого абітурієнти намагалися подати документи, не виходячи з дому. І інформаційну систему «Освіта», що містить дані про студентів та за допомогою якої видають студентські квитки і дипломи.

Це дуже цікава інформація. Навесні «Свідомо» розслідувало, як система «Освіта» збагачує кількох людей, перерозподіляючи на їхню користь гроші, які сотні тисяч випускників вишів платять за дипломи. Розслідування привело до приватної фірми

«Науково-дослідний інститут прикладних технологій». Вона належить кільком посадовцям-освітянам. Найвідоміший з них - ректор Київського політеху Михайло Згуровський. Власне, схема й була створена в часи, коли він був міністром освіти. З 34 гривень, які офіційно витрачаються на виготовлення одного диплома для випускника університету, фірма Згуровського отримує більше 24-х. Лише за виготовлення дипломів у 2011 році вона отримала 76 мільйонів гривень. «Науково-дослідний інститут прикладних технологій» володіє і базою з інформацією про студентів та випускників вишів.

Урядовий уповноважений з поліпшення умов для бізнесу Михайло Бродський вже похвалив міністра освіти за злам цієї схеми. «Дмитро Табачник зупинив махінації із друком фальшивих дипломів», - написав Бродський у своїй статті на власному сайті «Обозреватель». Табачник, у свою чергу, додав, що віддасть виготовлення дипломів, ведення бази випускників ВНЗ, а отже, і гроші, які на це збирають зі студентів, у руки держави.

«Свідомо» вирішило перевірити радісну новину. Ось що ми з'ясували.

Хто стоїть за базою

За урядовою постановою, створенням, веденням і адмініструванням нової бази буде завідувати державне підприємство «Інфоресурс». За повідомленням Міносвіти, воно було створене у січні 2011 року. На сайті Державного центру прикладних інформаційних технологій ми знайшли згадку, що «Інфоресурс» створено шляхом приєднання ДЦ ПІТ до іншого держпідприємства «Інтелзахист». Перше було ланкою в схемі виготовлення дипломів. Друге до освіти має опосередковане відношення - належить до сфери впливу Державного департаменту інтелектуальної власності і займається Єдиним реєстром марок, які ставлять на ліцензійні компакт-диски перед продажем. Його директором є Ігор Коваленко, який до січня очолював ДЦ ПІТ.

Директором же новоствореного «Інфоресурсу», що займеться базою освітян, став Валерій Підліснюк. Він одразу здивував нас реакцією на стандартні запитання:

- Валерію Борисовичу, а, власне, для чого створене Ваше підприємство? Яке фінансування, чим Ви займаєтеся? Чому документи про створення Вашого ДП приховані?

- Це не Ваша справа. Я що, маю відповідати?

Тоді ми почали копати. І накопали цікаву історію.

У 1997 році в Києві була створена фірма з дуже схожою назвою - «Інфоресурс АГ». Займалася вона тим самим, що і нове держпідприємство - пошуковими та інформаційними базами даних. В Інтернеті ми знайшли телефони фірми. На дзвінок відповіла секретарка іншої компанії - «Дірекс Телеком». Прямо на офіційному сайті цієї фірми, що займається телекомунікаціями і комп'ютерними системами, ми знайшли ім'я гендиректора, яке нас насторожило. Ним виявився Михайло Шмельов - радник Дмитра Табачника з питань

комп'ютеризації. Саме він робив систему «Електронний вступ». «Свідомо» розслідувало її діяльність, оскільки влітку широко розрекламований «Електронний вступ» глючив, не реєстрував вступників або розсилав їхні документи не в ті виші.

Далі - більше. Виявилось, «Дірекс» утворився у 2001 році через злиття двох компаній - «ІТ-ресурси» і ... «Інфоресурс АГ». А співзасновником «Дірекс Телеком» є... Ігор Коваленко - той самий колишній директор ДЦ ПІТ, а зараз очільник «ІнтелЗахисту» - материнських компаній для підприємства, що створюватиме базу освітян. Отже, підприємство, що створилося для організації «Єдиної державної бази з питань освіти», пов'язує людей, близьких до міністра.

Копнувши глибше, ми дізналися, що серед співзасновників «Дірексу» є інші фірми. Серед них - ТОВ «Українська реклама». Її власники ті самі - Шмельов і Коваленко. Саме ТОВ є засновником ряду інших фірм. Зокрема, ЗАО «Інформаційно-технологічні системи», яке має київську прописку і займається консультаціями з комерційної діяльності. Її керівником є... власник потужного будівельного бізнесу - групи компаній «ТІКО» - і одночасно брат міністра Михайло Табачник.

Про наближеність радника міністра освіти до його брата свідчить і той факт, що офіс «Дірекс Телекому» розташований у тому ж приміщенні, що й офіс «ТІКО» - на Верхньому Валі в Києві.

Чому саме ці люди будуть створювати потужну систему обліку учнів, студентів та викладачів і як вони це робитимуть?

І Шмельов, і Коваленко зі «Свідомо» говорити відмовилися.

- Він не хоче з Вами говорити. І не захоче. Ну, самі розумієте, - пояснила нам секретарка.

Максим ОПАНАСЕНКО, бюро журналістських розслідувань «Свідомо» ([Галицький кореспондент](#))